

ESTRATÈGIA NACIONAL DEL PAISATGE

ACCIONS PER ALS ANYS 2016-2020

ESTRATÈGIA NACIONAL DEL PAISATGE - ACCIONS PER ALS ANYS 2016-2020

Andorra la Vella, juny del 2016

Edició:

Govern d'Andorra

Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat
Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat

Autors:

Natàlia Rovira - Anna Moles

Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat

Fotos de la portada:

Esteve Argelich - Laura Martos - Alberto Pezuela

Disseny gràfic i maquetació:

A-Tracció-A

Dipòsit Legal: AND.294-2016

ISBN: 978-99920-0-807-2

ÍNDEX

PRESENTACIÓ - 5

L'ESTRATÈGIA NACIONAL DEL PAISATGE I LES ACCIONS PER ALS ANYS 2016-2020 - 9

OBJECTIU ESTRATÈGIC 1:

UNS PAISATGES NATURALS D'ALTA MUNTANYA DE QUALITAT I BEN CONSERVATS - 10

ACCIÓ 1.1. Redactar i tramitar la Llei de conservació del medi natural i de la biodiversitat - 11

ACCIÓ 1.2. Establir un pla de gestió de les molles - 12

OBJECTIU ESTRATÈGIC 2:

UNS PAISATGES RURALS REVALORATS O POTENCIATS - 13

ACCIÓ 2.1. Potenciar el sector agrari com a peça imprescindible de diversificació econòmica del país - 14

ACCIÓ 2.2. Promoure el coneixement i la conservació integrada del patrimoni cultural immoble - 15

OBJECTIU ESTRATÈGIC 3:

UNS PAISATGES URBANS DE QUALITAT, BEN DELIMITATS, ACOLLIDORS PER AL TURISME I ALhora AGRADABLES PER VIURE-HI - 16

ACCIÓ 3.1. Introduir el paisatge en la planificació urbanística i en la planificació sectorial nacional - 17

ACCIÓ 3.2. Establir un pla de millora i integració paisatgística de les zones industrials existents i futures - 18

ACCIÓ 3.3. Establir una normativa per controlar la contaminació lumínica - 19

OBJECTIU ESTRATÈGIC 2:

UNS PAISATGES RURALS REVALORATS O POTENCIATS - 20

OBJECTIU ESTRATÈGIC 3:

UNS PAISATGES URBANS DE QUALITAT, BEN DELIMITATS, ACOLLIDORS PER AL TURISME I ALhora AGRADABLES PER VIURE-HI - 20

ACCIÓ 2.3.1. Mantenir i restaurar els boscos de ribera creant, on sigui possible, una xarxa de vies verdes que aprofiti els marges dels rius - 21

OBJECTIU ESTRATÈGIC 4:

UNES CARRETERES MÉS RESPECTUOSES PEL QUE FA A LA MORFOLOGIA I MÉS INTEGRADES EN EL PAISATGE - 22

ACCIÓ 4.1. Establir les eines necessàries per garantir la integració paisatgística de les carreteres - 23

OBJECTIU ESTRATÈGIC 5:

UNES INSTAL·LACIONS TURÍSTIQUES I DE LLEURE DE QUALITAT, I RESPECTUOSES AMB ELS PAISATGES QUE LES ENVOLTEN - 24

ACCIÓ 5.1. Minimitzar els impactes paisatgístics de les grans instal·lacions turístiques i de lleure - 25

OBJECTIU ESTRATÈGIC 6:

UN TURISME DIVERSIFICAT QUE CONEGUI ELS PAISATGES I ELS SEUS VALORS I QUE ELS RESPECTI - 26

ACCIÓ 6.1. Establir una diagnosi i unes propostes d'adequació de la xarxa de refugis per fomentar el senderisme de muntanya - 27

ACCIÓ 6.2. Establir un segell de qualitat paisatgística - 28

ACCIÓ 6.3. Continuar utilitzant el paisatge per a la promoció turística del país - 29

OBJECTIU ESTRATÈGIC 7:

UNA POBLACIÓ QUE CONEIX I ESTIMA TOTS ELS PAISATGES D'ANDORRA - 30

ACCIÓ 7.1. Promoure l'adhesió dels agents implicats a l'Estratègia nacional del paisatge - **31**

ACCIÓ 7.2. Establir un programa de comunicació per fomentar la sensibilització dels adults sobre la riquesa i la importància del paisatge - **32**

ACCIÓ 7.3. Formar els tècnics i professionals que intervenen en la gestió, la modificació, la restauració i la planificació del paisatge - **33**

ACCIÓ 7.4. Millorar els programes educatius escolars per fomentar el coneixement i l'estima del paisatge d'Andorra basats en el contacte directe amb el paisatge i les vivències - **34**

ACCIÓ 7.5. Fer un seguiment de la valoració, per part de la població del país i del turisme, del paisatge i del seu atractiu - **35**

ACCIONS TRANSVERSALS - 36

ACCIÓ AT 1. Promoure la millora paisatgística a tot el país prioritzant les carreteres i les zones més freqüentades, tant naturals com urbanes - **37**

ACCIÓ AT 2. Establir una normativa acústica - **38**

ACCIÓ AT 3. Redactar i tramitar la Llei d'avaluació ambiental de plans i programes - **39**

ACCIÓ AT 4. Establir un pla que ordeni la senyalística i la publicitat a tot el país - **40**

CALENDARI D'ACCIONS 2016-2020 - 41

CALENDAR OF ACTIONS 2016-2020 - 45

CALENDRIER DES ACTIONS 2016-2020 - 49

PRESENTACIÓ

Abans del segle XX els paisatges es consideraven espais del territori que calia protegir per la seva gran bellesa o el seu patrimoni cultural i/o natural remarcables (monuments naturals o històrics). Aquest concepte ha anat evolucionant, i ara el paisatge té un sentit més ampli i s'entén com els "components essencials de l'entorn de les poblacions, expressió de la diversitat del seu patrimoni comú cultural i natural, i fonament de la seva identitat", d'acord amb el Conveni europeu del paisatge fet a Florència el 20 d'octubre del 2000.

Així mateix, aquest Conveni defineix el paisatge com "una part de territori tal com la percep la població, el caràcter de la qual resulta de l'acció de factors naturals i humans i de les seves interrelacions".

El mateix acord preveu, entre d'altres, que les parts identifiquin els seus paisatges, els integrin en les polítiques sectorials nacionals i defineixin una política de paisatge.

Els grans tipus de paisatges d'Andorra són els paisatges naturals d'alta muntanya, els naturals rurals i els paisatges urbans. El valor d'aquests paisatges es dona en el mapa de valors fet el 2009 per encàrrec del Departament de Medi Ambient. Aquest mapa es va elaborar gràcies a l'aportació d'experts en paisatge del Servei Científic Tècnic de Gestió i Evolució del Paisatge de la Universitat de Barcelona, però també gràcies a enquestes a la població per conèixer les seves preferències i la seva opinió sobre els paisatges andorrans.

Els paisatges naturals d'alta muntanya es caracteritzen per la presència de roca nua i prats alpins i a vegades boscos alpins, en pendents generalment bastant pronunciats. Suposen el 48% del territori, del qual el 60% presenta un valor rellevant i el 25%, un valor alt.

Els paisatges naturals rurals comprenen les zones cultivades i els boscos, que delaten la presència de l'activitat antròpica però amb una pressió moderada sobre l'entorn. Aquests paisatges indeslligables de la història del país representen gairebé el 40% del territori, amb valors majoritàriament alts i rellevants.

Finalment els paisatges urbans han prosperat en el territori des dels anys 70 sobretot i n'ocupen un 12,5%. Són el motor que mou el país i generen les primeres impressions que s'emporta el visitant, atès que els eixos viaris discorren per les valls on hi ha aquests paisatges.

El 31% d'aquests paisatges tenen valors alts o rellevants, sovint a causa de la presència de nuclis antics, però més d'un terç tenen un valor base que indica que es poden millorar.

Fa més d'una dècada que el Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat treballa de manera decidida en el paisatge: des de la redacció de l'Estratègia nacional del paisatge, fins a la participació i l'organització de la setzena reunió dels Tallers per a l'aplicació del Conveni europeu del paisatge del Consell d'Europa, el mes d'octubre del 2015, en què van participar prop de 200 persones de tot Europa.

A finals del 2011, el Consell General va aprovar la ratificació del Conveni europeu del paisatge (CEP) com un pas més en la línia de treball per a l'elaboració d'una política nacional del paisatge.

L'Estratègia nacional del paisatge, aprovada pel Govern el 27 d'abril del 2011, és el marc de preservació, de gestió i d'ordenació del paisatge a l'horitzó 2020 i es desenvolupa en uns objectius i un conjunt d'accions orientades a la conservació, a l'ordenació i, si escau, a la restauració dels aspectes significatius o característics del paisatge d'Andorra.

És fruit d'un procés de participació coordinat pel Departament de Medi Ambient en el qual van participar unes seixanta persones procedents de les administracions i de diversos sectors econòmics i socials del país. En aquest fòrum es van definir set objectius estratègics de qualitat per als paisatges d'Andorra i un conjunt de 99 accions per assolir-los, les quals es van prioritzar per urgència i importància. Posteriorment, l'anàlisi de les accions ha permès determinar un conjunt final de 50 accions, eliminant-ne algunes que es doblaven o agrupant certes accions que podien anar conjuntades.

L'elaboració de l'Estratègia nacional del paisatge i del fòrum pretenia respondre a uns dels principals reptes del Conveni europeu del paisatge: la formulació d'objectius de qualitat paisatgística, d'acord amb l'opinió i les aspiracions de la població. Així el paisatge deixa de ser un assumpte d'experts i es converteix en un tema de societat.

Els set objectius de qualitat paisatgística són els que es detallen a continuació i de forma més extensa més endavant. Els tres primers fan referència a la preservació i la millora dels tres grans tipus de paisatges del país, els dos següents són transversals i concerneixen les carreteres del país i les grans instal·lacions turístiques perquè siguin més respectuoses amb el paisatge, i els dos últims tracten del coneixement i la sensibilització del turisme, d'una banda, i de la població, de l'altra.

Objectiu estratègic 1

Uns paisatges naturals d'alta muntanya de qualitat i ben conservats.

Objectiu estratègic 2

Uns paisatges rurals revalorats o potenciats.

Objectiu estratègic 3

Uns paisatges urbans de qualitat, ben delimitats, acollidors per al turisme i alhora agradables per viure-hi.

Objectiu estratègic 4

Unes carreteres més respectuoses pel que fa a la morfologia i més integrades en el paisatge.

Objectiu estratègic 5

Unes instal·lacions turístiques i de lleure de qualitat i respectuoses amb els paisatges que les envolten.

Objectiu estratègic 6

Un turisme diversificat que conegui els paisatges i els seus valors i que els respecti.

Objectiu estratègic 7

Una població que coneix i estima tots els paisatges d'Andorra.

Per al període 2012-2015 el Govern va acordar programar, el febrer del 2012, les 21 accions considerades com a més prioritàries de les 50 identificades.

D'aquestes accions es poden destacar, entre d'altres, la creació d'una aplicació per als ciutadans perquè puguin informar les administracions de la localització de punts negres paisatgístics, la inclusió de la preservació del paisatge en la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme, els ajuts indirectes als productors agrícoles locals per valorar la seva producció, la publicació d'una guia per a la integració paisatgística de les estacions d'esquí alpí, la millora de la normativa en matèria d'allotjament turístic rural, la construcció del refugi guardat de Sorteny i del refugi del Madriu (en curs), l'exposició *Andorra, paisatges propers*, que va rebre 2.218 visitants, l'organització de dos jornades per a professionals sobre paisatge i estacions d'esquí, i paisatge i agricultura, i quatre sessions del concurs de fotografia del paisatge amb un centenar de participants per cada sessió. Els balanços anuals de l'Estratègia, disponibles a la pàgina d'internet www.mediambient.ad, permeten veure amb més detall les accions dutes a terme d'any en any.

Arribats al final d'aquest període i després d'analitzar l'estat d'avançament de les 21 accions programades en el primer període i prioritzar de nou el conjunt de les 50 accions inicials, s'han definit 22 accions per als anys 2016-2020, és a dir, fins a l'acabament de l'Estratègia nacional del paisatge.

D'aquestes accions algunes són continuistes perquè es van programar per al període anterior i es continuen en aquest, bé sigui perquè no s'han finalitzat, com ara l'acció 1.2 del Pla de gestió de les molles o la 4.1 d'establiment de les eines per garantir la integració paisatgística de les carreteres, o bé perquè es considera que s'han de continuar, com és el cas de l'acció AT1 per promoure la millora paisatgística del país, i la 2.1 per potenciar el sector agrari i la 6.3 per continuar utilitzant el paisatge per a la promoció turística del país.

En canvi hi ha altres accions del període 2012-2015 que s'ha cregut més oportú tractar en altres estratègies o àmbits del Govern; es tracta de la relació entre paisatge i energia, que es tindrà en compte en el Pla sectorial d'infraestructures energètiques. Pel que fa als temes relacionats amb l'aigua, s'estudiaran en el marc d'una reflexió més global al voltant dels rius i els usos de què són objecte.

Es mantenen les accions de caire legal, com la Llei de conservació de la natura i la Llei d'avaluació ambiental de plans i programes.

Les accions noves no hi falten, com ara la AT.2 per millorar la normativa acústica actual, la 2.2 per promoure i millorar el patrimoni cultural immoble, la 3.1 per introduir el paisatge en la planificació urbanis-

tica i en la sectorial nacional, gràcies al Pla sectorial d'infraestructures verdes, la 3.2 per establir un pla de millora i integració de les zones industrials existents, i la 3.3 per fixar una normativa per al control de la contaminació lumínica.

Com en el període anterior, hi ha actuacions que es desenvoluparan conjuntament amb altres departaments del Govern, com el d'Agricultura, Turisme i Ordenament Territorial, i també serà necessària la implicació dels comuns.

Finalment, les accions relatives a la sensibilització de la societat en el valor dels paisatges i les seves transformacions, adreçades als escolars i als tècnics que intervenen en el paisatge, continuen programades, pensant també en els adults en general. És important, en acabar aquest període, de veure l'eficàcia d'aquesta política al llarg dels anys. Per això s'hi ha afegit l'acció 7.5 per obtenir la valoració del paisatge per part la població del país i del turista, del paisatge i del seu atractiu.

Amb el conjunt de les accions programades, esperem assolir, a més d'una millora del paisatge, un dels principals objectius del Conveni europeu del paisatge: la integració del paisatge en el conjunt de les polítiques sectorials del nostre país.

L'ESTRATÈGIA NACIONAL DEL PAISATGE I LES ACCIONS PER ALS ANYS 2016-2020

A continuació es detallen les fitxes descriptives de les 22 accions programades per al període 2016-2020. Cada fitxa inclou un recordatori del l'objectiu o els objectius vinculats a l'acció, la seva justificació, una descripció, els agents implicats en la realització de cada acció, així com el calendari previst per desenvolupar-la. En alguns casos també hi consta alguna observació complementària.

Les quatre accions del darrer grup (de l'AT. 1 a l'AT. 4) són transversals i permeten assolir el conjunt dels objectius de qualitat paisatgística.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 1: UNS PAISATGES NATURALS D'ALTA MUNTANYA DE QUALITAT I BEN CONSERVATS

Els paisatges d'alta muntanya són els més prestigiosos i espectaculars, i un dels reclams turístics del país. Aquest objectiu estratègic es pot desglossar en els sis apartats següents:

- 1 a. Conservar o restaurar la qualitat de paisatges torrencials, d'estanys i molles.
- 1 b. Mantenir la qualitat, la superfície i la diversitat de paisatges, i la seva successió en altura (per mantenir la biodiversitat, millorar la productivitat econòmica, reduir els riscos naturals i preservar la riquesa estètica).
- 1 c. Conservar els elements del patrimoni cultural material i immaterial, i treure'n profit.
- 1 d. Respectar la dinàmica morfològica creadora de paisatges (tarteres, dipòsits inestables, canals d'allaus, torrents, etc.), supeditada a la seguretat dels béns i les persones.
- 1 e. Mantenir els paisatges característics que tenen superfícies més reduïdes.
- 1 f. Afavorir la funcionalitat dels complexos d'hàbitats, dels hàbitats i de les espècies que configuren els paisatges.

ACCIÓ 1.1. REDACTAR I TRAMITAR LA LLEI DE CONSERVACIÓ DEL MEDI NATURAL I DE LA BIODIVERSITAT

Objectius vinculats	1: Uns paisatges naturals d'alta muntanya de qualitat i ben conservats.
Justificació	Aquesta és l'acció més important per assolir l'objectiu 1, referent als paisatges naturals d'alta muntanya. Cal tenir en compte, a més, que els diversos convenis ratificats pel Govern en matèria ambiental i paisatgística requereixen l'elaboració d'una legislació de conservació de la natura (Conveni relatiu a les zones humides d'importància internacional, particularment com a hàbitat d'aus aquàtiques, fet a Ramsar el 2 de febrer de 1971; Conveni sobre la diversitat biològica, fet a Rio de Janeiro el 5 de juny del 1992; Conveni relatiu a la conservació de la vida salvatge i del medi natural d'Europa, fet a Berna el 19 de setembre de 1979).
Descripció	En aquesta Llei s'haurien de regular, entre d'altres, la norma de creació de les diverses figures d'espais naturals protegits (parc natural, reserva natural, espai natural transfronterer, monument natural, etc.), l'accés rodat al medi, la realització de grans esdeveniments al medi natural i el desenvolupament de polítiques de paisatge. Es tracta de consensuar un text de llei amb els comuns, el qual se sotmetrà a l'aprovació del Govern i s'entrarà a tràmit parlamentari perquè l'aprovi el Consell General.
Agents implicats	Govern i comuns.
Observacions	Es tracta de la mateixa acció 1.1 del període 2012-2015, que no es va finalitzar i es reprograma per a aquest període.
Calendari	Represa i finalització de la redacció el 2016. Quan s'hagi consensuat un text definitiu, es tramitarà al Consell General el 2017.

ACCIÓ 1.2. ESTABLIR UN PLA DE GESTIÓ DE LES MOLLERES

Objectius vinculats	1: Uns paisatges naturals d'alta muntanya de qualitat i ben conservats.
Justificació	Andorra compta amb més de 1.700 molles (estanys, llacs, basses i patamolls), la majoria de les quals se situen a les capçaleres de les conques del nord i de l'est del país. Aquestes zones són d'una biodiversitat remarcable i tan sols ocupen el 2% del país. El seu valor ecològic i hidrològic, la seva situació en unitats de paisatge natural d'alta muntanya i el contrast cromàtic de les aigües en aquests indrets, els confereixen un valor estètic i paisatgístic essencial. No obstant això, algunes d'aquestes zones humides estan amenaçades per activitats humanes (pistes d'esquí, sobrecàrrega de bestiar, construcció d'infraestructures, urbanitzacions) i algunes han estat pertorbades per aquestes activitats, de manera que és necessari de disposar d'un pla de gestió. L'adhesió d'Andorra el 2012 al Conveni relatiu a les zones humides d'importància internacional, particularment com a hàbitat d'aus aquàtiques, fet a Ramsar el 2 de febrer de 1971, i el 2014 al Conveni sobre la diversitat biològica, fet a Rio de Janeiro el 5 de juny de 1992, justifiquen encara més la redacció d'un instrument per a la gestió i la conservació de les zones humides d'Andorra.
Descripció	Des del gener del 2016 ja es disposa de la diagnosi de la situació de les zones humides que s'ha fet amb les dades dels inventaris de les molles, efectuats del 2002 al 2006, i la seva classificació segons criteris de biodiversitat i hidrològics, juntament amb els seguiments anuals que es van fer des del 2008. Es tracta d'establir i consensuar un pla de gestió de les zones humides que inclogui uns objectius i unes accions per preservar i gestionar aquests ecosistemes tan particulars. Es proposa un horitzó 2016-2024 d'aquest pla, a fi de seguir el pla estratègic establert a escala internacional en el marc del Conveni de Ramsar. Un cop aprovat el pla, es tractarà d'implementar-lo amb la col·laboració dels agents implicats.
Agents implicats	Govern, comuns i parcs naturals, estacions d'esquí.
Observacions	Aquest pla també serviria per promoure la inscripció de les molles de més interès a la Llista del Conveni internacional sobre zones humides de Ramsar, i per complir amb els convenis internacionals esmentats més amunt. Es tracta de la mateixa acció 1.2 del període 2012-2015, que no es va finalitzar, i es reprograma per a aquest.
Calendari	Redacció i aprovació: 2016; implementació durant els anys següents.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 2: UNS PAISATGES RURALS REVALORATS O POTENCIATS

Els paisatges rurals, amb un mosaic de conreus, boscos i prats, són els més valorats per la població andorrana, segurament perquè formen part del nostre paisatge quotidià, i perquè contenen més elements històrics i culturals, de memòria i identitat. Aquest objectiu es va desglossar en els sis apartats següents:

- 2.a. Afavorir el paper dels paisatges rurals com a espais de transició entre paisatges urbans i els d'alta muntanya.
- 2 b. Mantenir en bon estat els paisatges dels fons de vall, inclosos els cursos fluvials i torrencials.
- 2 c. Conservar i donar valor a tots els elements històrics, tant construïts (murs, feixes, bordes, camins ramaders i de transhumància, cortals, carboneres, ponts, ermites i capelles), com naturals (arbres fruiters o singulars, etc.), així com el patrimoni cultural immaterial associat.
- 2 d. Gestionar les forests com a elements paisatgístics plurifuncionals (reservoris de biodiversitat, amb funcions ambientals tan importants com la dels boscos protectors d'allaus o de fenòmens d'inestabilitat).
- 2 e. Potenciar una agricultura que mantingui els paisatges agraris tradicionals i que tingui sortida comercial.
- 2 f. Mantenir els prats de pastura i dalladors davant dels processos d'invasió per part d'espècies llenyoses, mitjançant una ramaderia extensiva pròpia de muntanya, amb viabilitat comercial.

ACCIÓ 2.1. POTENCIAR EL SECTOR AGRARI COM A PEÇA IMPRESCINDIBLE DE DIVERSIFICACIÓ ECONÒMICA DEL PAÍS

Objectius vinculats	2: Uns paisatges rurals revalorats o potenciats.
Justificació	El rol del sector agrícola per mantenir el paisatge rural tendeix a disminuir a causa de les possibilitats constructives del sòl. Per això són necessàries mesures de diversificació i activació del sector, per poder-lo mantenir i per evitar l'abandó, la degradació i la desaparició dels paisatges rurals.
Descripció	El Departament d'Agricultura del Govern continuarà aplicant mesures com ara: - El foment de la ramaderia extensiva d'alta muntanya de bestiar menut (reflexió sobre la seva promoció per augmentar-ne la rendibilitat) i de bestiar gros (incentius econòmics i valoració del producte). - La redacció del Reglament que desenvolupa l'article 19 de la Llei d'agricultura i ramaderia, per identificar i promoure les bones pràctiques agràries per al manteniment de la biodiversitat vegetal, la recuperació de parcel·les a l'erm i el foment dirigit de la pastura de sotabosc i rebaixants (2016-2017). - El foment de l'estudi i la recerca de nous productes agrícoles (plantes aromàtiques, vi, trufes, tòfona, etc.) desenvolupats per l'Associació de Pagesos, i dels estudis de mercat. - El foment del cultiu de productes de proximitat, com la trumfa d'Andorra. - El foment del turisme rural i altres activitats complementàries de l'agricultura (granges escola, visites a la granja, etc.). - L'estudi de sortides d'alt valor afegit per als productes agrícoles (medicina, benestar, alta tecnologia, etc.), juntament amb el CENMA i altres col·laboradors internacionals. - La creació de diversos sistemes de promoció, comercialització i distribució del conjunt dels productes agrícoles i de la silvicultura. Cal lligar productors, operadors i consumidors, i buscar els canals més ràpids i sostenibles (afavorir l'ecogastronomia, km 0). Campanya de comunicació pel coneixement de la marca Productes agrícoles i artesans d'Andorra (2016). - La promoció de la gastronomia del terror i el tast de productes locals (oferta d'aparadors per vendre els productes, fires gastronòmiques, identificació de les especificitats de les produccions agrícoles andorranes, etc.). - La redacció del Reglament de qualitat controlada dels vins d'Andorra. - L'avaluació de l'impacte de la carn bovina criada al Pirineu en sistemes tradicionals sobre la salut dels consumidors (projecte Poctefa DietaPYR).
Agents implicats	Govern, comuns, Associació de Pagesos i Ramaders, Cambra de Comerç, Andorra Turisme, operadors (hotelers, botiguers), CENMA i altres col·laboradors internacionals.
Observacions	Es tracta de la mateixa acció 2.1 del període 2012-2015, que es reprograma enguany per seguir potenciant el sector agrari.
Calendari	2016-2020

ACCIÓ 2.2. PROMOURE EL CONEIXEMENT I LA CONSERVACIÓ INTEGRADA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMOBLE

Objectius vinculats	2: Uns paisatges rurals revalorats o potenciats.
Justificació	La Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra preveu aquesta acció i els objectius vinculats. L'inventari i la conservació posterior dels elements històrics i patrimonials assegura la preservació dels valors culturals i paisatgístics que s'hi associen. Els béns immobles d'interès cultural es classifiquen en: - Monument, obra d'arquitectura o una altra obra material produïda per l'activitat humana que configura una unitat singular. - Conjunt arquitectònic, agrupament de construccions, urbanes o rurals, concentrades i disperses, que constitueixen una unitat coherent. - Paisatge cultural: obra conjunta de l'ésser humà i la natura que forma una unitat coherent pels seus valors estètics, històrics i culturals. - Zona arqueològica. - Zona paleontològica. És important establir línies de recerca històrica per conèixer l'evolució del paisatge cultural i valorar els elements i els conjunts que són patrimoni cultural i que cal incloure a l'Inventari general i, per tant, conservar. També és important establir mecanismes de preservació i restauració d'aquests elements, que són valors paisatgístics importants dels paisatges naturals rurals.
Descripció	La tasca que està duent a terme el Departament de Patrimoni Cultural del Govern per inventariar i restaurar els elements històrics immobles (murs, recs, bordes, orris, cabanes, etc.) i patrimonials, s'ha de continuar promovent, prioritzant, a través de: - l'inventari dels elements d'alta muntanya, en què hi ha més mancances, i la recerca sobre els elements més significatius per garantir-ne una conservació adequada. - la restauració d'elements que tinguin un caràcter de multifuncionalitat (ús ramader, turístic, educatiu, etc.): restauració i manteniment de vuit cabanes de la Vall del Madriu-Perafita-Claror, juntament amb el Comú d'Escaldes-Engordany i la gestora de la Vall, mitjançant tècniques de pedra seca i materials tradicionals (estiu 2016). - la recerca històrica per conèixer l'evolució dels paisatges culturals: 2016, 2a fase de prospecció arqueològica i finalització del projecte de recerca històrica i d'arqueologia del paisatge, sobre l'ocupació humana a l'alta i la mitjana muntanya del sector septentrional de la parròquia d'Ordino. Per ajudar en els treballs d'inventari i restauració o conservació dels nombrosos elements històrics i patrimonials existents, es pot comptar, entre d'altres, amb camps de treball internacionals i convenis amb universitats i instituts de recerca.
Agents implicats	Govern (departaments de Cultura i Agricultura), comuns, Associació de Pagesos i Ramaders.
Observacions	Aquesta acció correspon a l'acció 6.5 del llibre de les 50 accions, publicat el 2012.
Calendari	2016-2020.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 3: UNS PAISATGES URBANS DE QUALITAT, BEN DELIMITATS, ACOLLIDORS PER AL TURISME I ALHORA AGRADABLES PER VIURE-HI

La majoria dels habitants d'Andorra viuen en paisatges urbans, que són, doncs, els que configuren més directament la nostra qualitat de vida. Alhora, són una part important de l'oferta comercial i turística del país. Els set apartats que desenvolupen aquest objectiu són els següents:

- 3 a. Millorar la qualitat del paisatge urbà i periurbà.
- 3 b. Evitar la continuïtat urbana; mantenir els nuclis separats.
- 3 c. Mantenir el caràcter rural als nuclis històrics, respectant el llegat del passat.
- 3 d. Adequar els edificis a les característiques físiques del relleu i el paisatge.
- 3 e. Minimitzar i corregir la contaminació lumínica, visual, olfactiva, sonora i de l'aire.
- 3 f. Integrar les zones industrials i comercials en el paisatge circumdant.
- 3 g. Potenciar la creació d'àrees verdes per esponjar l'espai urbà i establir transicions amables amb el paisatge del seu entorn.

ACCIÓ 3.1. INTRODUIR EL PAISATGE EN LA PLANIFICACIÓ URBANÍSTICA I EN LA PLANIFICACIÓ SECTORIAL NACIONAL

Objectius vinculats	3: Uns paisatges urbans de qualitat, ben delimitats, acollidors per al turisme i alhora agradables per viure-hi.
Justificació	Perquè Andorra disposi d'uns paisatges urbans de qualitat, acollidors i agradables per viure-hi, és necessari tenir-ho en compte en la planificació territorial. L'acció 3.1 del període 2012-2015 preveia adaptar i actualitzar la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme, del 29 de desembre del 2000, modificada per la Llei 8/2006, del 21 de juny, de modificació de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme, del 29 de desembre del 2000, i modificada per la Llei 6/2011, del 28 de juliol del 2011. L'any 2012 es va modificar la dita Llei i s'hi va integrar, entre d'altres, el fet que Andorra havia ratificat el Conveni europeu del paisatge, i que en la revisió dels POUP calia considerar la protecció del paisatge (article 71.h). Del 2012 al 2014 el Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat va col·laborar amb l'Observatori del Paisatge de Catalunya, en un estudi de recerca dels diferents instruments de planificació i d'integració del paisatge en l'ordenació territorial a Europa, que ha finalitzat amb una publicació el 2015: <i>La planificació del paisatge en l'àmbit local a Europa</i>. Un dels objectius d'aquesta col·laboració era definir possibles instruments que permetessin dissenyar instruments d'integració del paisatge en el territori andorrà. Finalment el Govern va decidir realitzar el Pla sectorial nacional d'infraestructures verdes (PSIVA), que consisteix a dissenyar una xarxa de camins per la mobilitat sostenible i de gran valor paisatgístic, així com uns corredors ecològics (http://www.mediambient.ad/infraestructuresverdes).
Descripció	El Pla sectorial d'infraestructures verdes consta de quatre fases de treball: 1. Diagnosi del territori i dels elements existents. 2. Consultes als agents implicats, com ara els comuns, i a la població, seguint els principis i els compromisos del Conveni europeu del paisatge. 3. Propostes mitjançant plànols i esquemes il·lustratius de les infraestructures verdes proposades a escala nacional. 4. Redacció del Pla sectorial d'infraestructures verdes, d'acord amb la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme. La fase 1 s'ha acabat al final del 2015 i la fase 2, gairebé enllestida el 2015, s'acabarà a mitjan 2016. Es preveu que les fases 3 i 4 es duguin a terme el 2016. Els anys següents els comuns incorporaran aquest Pla sectorial en la planificació territorial parroquial.
Agents implicats	El Govern amb els departaments implicats (Urbanisme i Sostenibilitat, Medi Ambient i Sostenibilitat, Agricultura, Patrimoni Cultural, Turisme), els comuns, la població i associacions usuàries.
Observacions	Aquesta acció deriva de l'acció 3.1 del període 2012-2015.
Calendari	Finalització i aprovació del Pla sectorial 2016; 2017-2018, Condicionament de les infraestructures verdes i incorporació del Pla sectorial als POUP.

ACCIÓ 3.2. ESTABLIR UN PLA DE MILLORA I INTEGRACIÓ PAISATGÍSTICA DE LES ZONES INDUSTRIALS EXISTENTS I FUTURES

Objectius vinculats	3: Uns paisatges urbans de qualitat, ben delimitats, acollidors per al turisme i alhora agradables per viure-hi.
Justificació	La majoria de les zones industrials del país s'han anat construint sense cap tipus de planificació i sense disposar d'un disseny adaptat per integrar-les al paisatge. Actualment ens trobem que són conjunts de parcel·les d'emmagatzematges i d'edificacions de caràcter industrial que no tenen cap tipus d'afinitat constructiva entre ells i que no s'integren gaire al seu entorn. Aquestes zones provoquen una fragmentació i la degradació del paisatge que les envolta, ja sigui natural o urbà. L'aplicació de tècniques d'integració paisatgística senzilles pot reduir-ne molt l'impacte visual i afavorir-ne la integració paisatgística.
Descripció	Establir un pla de millora i integració de les zones industrials existents mitjançant: - Realització d'una diagnosi de les zones existents. - Anàlisi i desenvolupament, si escau, de la normativa urbanística per millorar la integració paisatgística de les noves instal·lacions industrials i d'emmagatzematge. - Elaboració d'una guia tècnica o un catàleg de solucions de disseny constructiu per professionals per adequar les diverses construccions ja existents i futures al paisatge que les envolta (materials i color). - Proposta de plans de millora "personalitzats" (utilitzant la guia tècnica b).
Agents implicats	Comuns, Col·legi d'Arquitectes i Enginyers, arquitectes paisatgistes. Es podria treballar amb la col·laboració de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, que té experiència en aquest àmbit.
Observacions	Aquesta acció correspon a l'acció 9.4 del llibre de les 50 accions publicat el 2012.
Calendari	2017-2018

ACCIÓ 3.3. ESTABLIR UNA NORMATIVA PER CONTROLAR LA CONTAMINACIÓ LUMÍNICA

Objectius vinculats	3: Uns paisatges urbans de qualitat, ben delimitats, acollidors per al turisme i alhora agradables per viure-hi.
Justificació	La il·luminació racional i eficient és bàsica per al desenvolupament sostenible perquè té una incidència directa i immediata en el consum d'energia i possibilita un estalvi energètic. El reconeixement de la qualitat del cel nocturn i, per tant, l'accés a la llum de les estrelles i de la resta de cossos de l'Univers s'està deteriorant en moltes zones, per això contemplar-lo es fa cada cop més difícil. Aquesta tendència ens enfronta a la pèrdua generalitzada d'un recurs cultural, científic i natural. La contaminació lumínica en zones urbanes té conseqüències sobre la salut de les persones perquè constitueix una molèstia per a certs habitants que viuen prop de panells lluminosos massa potents. Certes il·luminacions també són perjudicials per a la biodiversitat i el medi ambient perquè s'alteren les condicions naturals de foscor i, per tant, es modifiquen els ritmes biològics. L'any 2012 el Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat va fer una sèrie de mesuraments a diferents punts del país per elaborar un mapa lumínic de l'estat inicial de contaminació lumínica d'Andorra, basant-se amb les metodologies estipulades en la guia internacional CIE 150-2003 (<i>Guide on the limitation of the effect of obstrusive light from outdoor lighting</i>). Segons els resultats obtinguts, Andorra disposa d'una molt bona qualitat del cel, tot i que els mesuraments d'il·luminació mitjana efectuats presenten uns valors elevats, amb un 38,7% de les mesures amb valors superiors a 35 lux, i amb un 41,7% de les pantalles de leds mesurades amb una luminància superior als 1.400 cd/m².
Descripció	Per redactar el reglament caldrà definir els objectius de qualitat lumínica que es volen establir, així com les polítiques de control de la contaminació lumínica. La normativa ha de regular: - El disseny i la instal·lació dels aparells i les instal·lacions d'enllumenament. - L'explotació (règim estacional i horari d'usos) de les instal·lacions i els aparells d'enllumenament. - Les àrees de sensibilitat lumínica segons el tipus d'activitat que es desenvolupa. - Les emissions lluminoses cap al cel (valors màxims de flux hemisfèric superior instal·lat). - Els valors màxims d'intensitat lluminosa, il·luminància i luminància sobre els receptors. - Els valors màxims de luminància de senyals i anuncis lluminosos. Els objectius d'aquesta normativa són el següents: - Promoure la prevenció i la reducció de la contaminació lumínica, i l'estalvi energètic. - Preservar la visió nocturna del cel.
Agents implicats	Govern (Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat), comuns, FEDA.
Observacions	Aquesta acció correspon a l'acció 9.6 del llibre de les 50 accions, publicat el 2012.
Calendari	2017

OBJECTIU ESTRATÈGIC 2: UNS PAISATGES RURALS REVALORATS O POTENCIATS

OBJECTIU ESTRATÈGIC 3: UNS PAISATGES URBANS DE QUALITAT, BEN DELIMITATS, ACOLLIDORS PER AL TURISME I ALHORA AGRADABLES PER VIURE-HI

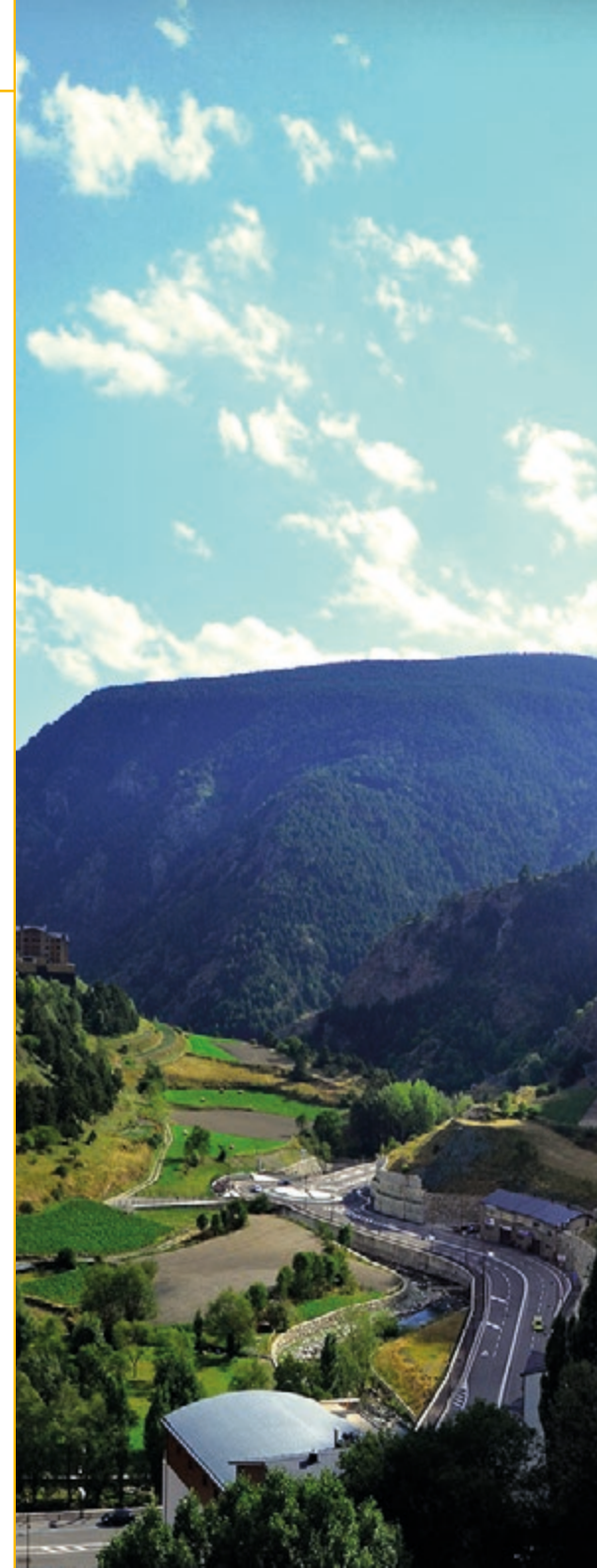
ACCIÓ 2.3.1. MANTENIR I RESTAURAR ELS BOSCOS DE RIBERA CREANT, ON SIGUI POSSIBLE, UNA XARXA DE VIES VERDES QUE APROFITI ELS MARGES DELS RIUS

Objectius vinculats	2: Uns paisatges rurals revalorats o potenciats. 3: Uns paisatges urbans de qualitat, ben delimitats, acollidors per al turisme i alhora agradables per viure-hi.
Justificació	Els boscos de ribera són importants elements del paisatge que acompanyen els cursos d'aigua i formen part del seu ecosistema. Malauradament, els boscos de ribera van desapareixent a les valls principals i a les parts baixes dels seus afluents perquè sovint es troben al lloc on es construeixen les canalitzacions per protegir els terrenys contra el risc d'inundació. D'altra banda, els boscos dels cursos secundaris estan en alguns casos en estat d'abandó i poden representar un perill en cas d'avingudes. Actualment la vegetació de ribera ocupa unes 300 ha, és a dir, un 0,6% de la superfície del país. És important mantenir les franges restants en bon estat perquè són espais essencials des del punt de vista ecològic i paisatgístic, i tenen un valor considerable per al gaudi del paisatge i de la natura.
Descripció	El manteniment i la restauració dels boscos de ribera han de consistir a efectuar accions periòdiques encaminades a millorar l'estructura i la composició de la vegetació dels marges dels rius, eliminant els individus malalts o morts que podrien causar greuges en cas d'avingudes, eliminant les plantes al·lòctones (<i>Buddleja davidii</i>) i potenciant els arbres de ribera més idonis i en millor estat. Per regenerar els boscos molt malmesos, la utilització d'esqueixos i estakes de vegetació de ribera de zones properes és la millor solució per garantir el manteniment de les espècies i comunitats de ribera autòctones. Així, a les zones que es desbrossin es podria recollir el material apte per a les repoblacions o restauracions de les zones més degradades. Els trams més urbans o interurbans podrien ser condicionats com a passeig, com s'ha fet al camí ral entre Escaldes-Engordany i la Massana. És necessari establir un pla plurianual de manteniment, prioritzant els trams que més atenció requereixin, per garantir una dotació pressupostària suficient i raonable. Aquest pla s'ha d'anar actualitzant cada cinc anys d'acord amb una diagnosi de l'estat dels boscos de ribera a escala nacional. La darrera data del 2010-2011.
Agents implicats	Govern (Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat) i comuns.
Observacions	La realització del Pla sectorial d'infraestructures verdes en el marc de l'acció 3.1 també permetrà assolir aquesta acció. Es tracta de la mateixa acció 2.3.1 del període 2012-2015, que es reprograma per seguir mantenint i restaurant els boscos de ribera.
Calendari	2016-2020

OBJECTIU ESTRATÈGIC 4: UNES CARRETERES MÉS RESPECTUOSES PEL QUE FA A LA MORFOLOGIA I MÉS INTEGRADES EN EL PAISATGE

Les carreteres són les principals vies d'accés i el lloc de primera aproximació als diversos paisatges d'Andorra. Per això, aquestes infraestructures han de respectar i potenciar l'harmonia dels paisatges. Aquest objectiu es pot desglossar en els cinc apartats següents:

- 4 a. Reduir al màxim els impactes visuals, sonors i ambientals en general de les vies de comunicació.
- 4 b. Crear o mantenir una xarxa de camins discreta, i garantir que l'accés als espais naturals sigui respectuós.
- 4 c. Reduir o limitar l'eixamplament de determinades carreteres i pistes.
- 4 d. Millorar la qualitat paisatgística de les carreteres urbanes i interurbanes, tant a les carreteres generals com a les secundàries.
- 4 e. Aprofitar la xarxa viària com a recurs educatiu i turístic de descoberta i sensibilització envers el paisatge.

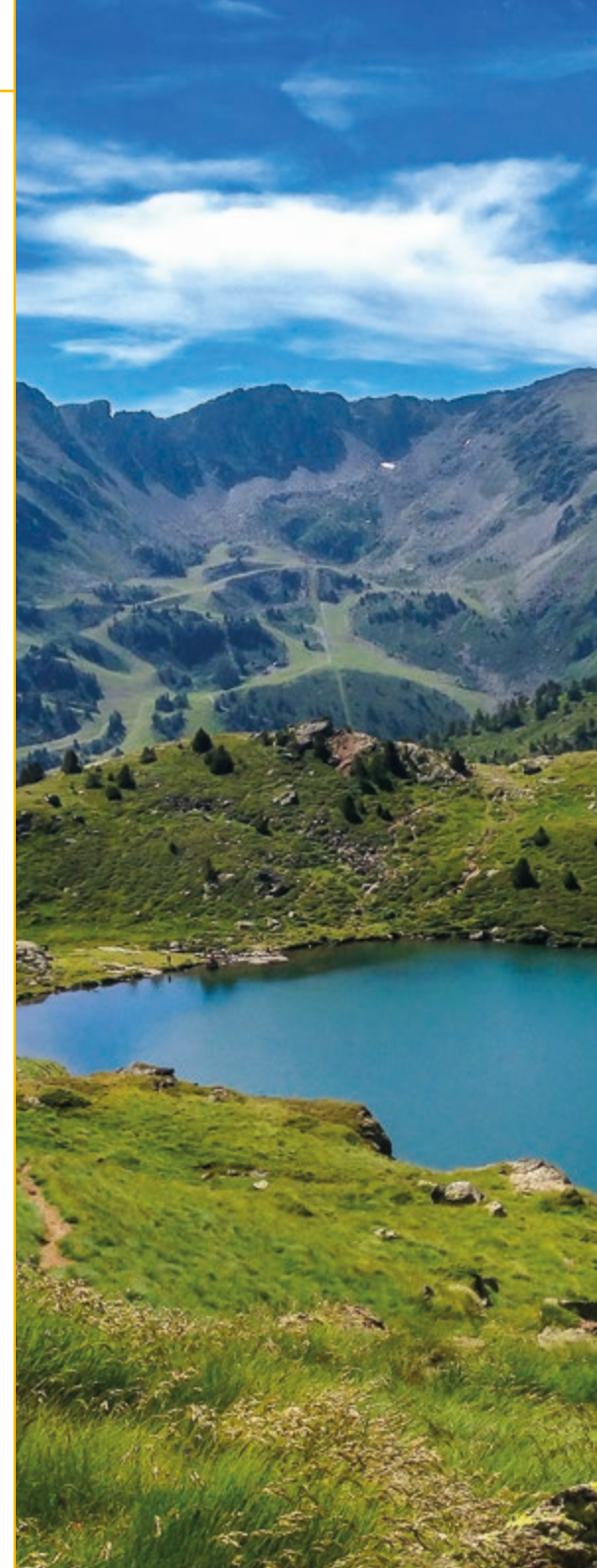
ACCIÓ 4.1. ESTABLIR LES EINES NECESSÀRIES PER GARANTIR LA INTEGRACIÓ PAISATGÍSTICA DE LES CARRETERES

Objectius vinculats	4: Unes carreteres més respectuoses pel que fa a la morfologia i més integrades en el paisatge.
Justificació	Es constata que actualment les carreteres que es construeixen creen un impacte visual i algunes ruptures i cicatrius en alguns punts del paisatge que travessen. Aquest fet és degut al relleu pronunciat del país i a les dimensions de les carreteres. Les solucions emprades pels talussos i murs de sosteniment provoquen a vegades una contraposició amb el seu entorn. Igualment, la diversitat de solucions constructives i de sosteniment dels terrenys adoptades, i de mobiliari urbà, fan que visualment no hi hagi una homogeneïtat de les carreteres.
Descripció	Cal establir una eina que a mitjà i llarg termini permeti millorar la integració paisatgística de les carreteres. Actualment el Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat està realitzant una diagnosi que permetrà determinar les accions que s'han de dur a terme per a aquesta acció. Prenent com a base aquesta diagnosi, es tracta d'elaborar un catàleg de solucions de disseny constructiu de les carreteres i els seus elements, en funció dels paisatges que travessin.
Agents implicats	Govern (departaments d'Ordenament Territorial i de Medi Ambient i Sostenibilitat), comuns.
Observacions	Es tracta de la mateixa acció 4.1 del període 2012-2015, que no es va finalitzar i es reprograma per a aquest període.
Calendari	Finalització de la diagnosi 2016 - Propostes de millora per al període 2016-2017.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 5: UNES INSTAL·LACIONS TURÍSTIQUES I DE LLEURE DE QUALITAT, I RESPECTUOSES AMB ELS PAISATGES QUE LES ENVOLTEN

La gran majoria de persones que viuen a Andorra i els turistes fan servir les instal·lacions turístiques i de lleure; per tant, la qualitat del seu paisatge conforma una part important de la percepció de la qualitat del país. Els quatre apartats que desenvolupen aquest objectiu són els següents:

- 5 a. Potenciar solucions d'accessibilitat amb un disseny i una integració acurats.
- 5 b. Millorar el paisatge de les zones de lleure i de les instal·lacions annexes.
- 5 c. Potenciar algunes infraestructures del turisme de neu per a altres tipus de turisme, per evitar la duplictat d'infraestructures i desestacionalitzar l'oferta turística.
- 5 d. Evitar la duplictat d'infraestructures turístiques i de lleure singulars.

ACCIÓ 5.1. MINIMITZAR ELS IMPACTES PAISATGÍSTICS DE LES GRANS INSTAL·LACIONS TURÍSTIQUES I DE LLEURE

Objectius vinculats	5: Unes instal·lacions turístiques i de lleure de qualitat i respectuoses amb els paisatges que les envolten.
Justificació	Els paisatges de les instal·lacions turístiques i de lleure presenten una imatge de natura modificada per l'ésser humà que caldria millorar integrant millor les pistes i els talussos i cuidant la imatge de les edificacions i les infraestructures associades. També cal millorar la neteja i l'endreçament de l'entorn per permetre que la desestacionalització de les activitats es faci sempre en un entorn de qualitat. Durant el període 2012-2015 el Govern va efectuar diverses actuacions previstes en el marc d'aquesta acció. La més important ha estat l'elaboració de la <i>Guia d'integració paisatgística de les estacions d'esquí alpí d'Andorra</i> (http://www.mediambient.ad/images/stories/PDF/paisatge/GuiaIntegracioPaisatgistica.pdf), que ha permès sensibilitzar els responsables de les estacions d'esquí. Aquest document es va presentar el 2012 a la jornada tècnica sobre paisatge i estacions d'esquí (http://www.mediambient.ad/jornades-seminaris-de-paisatge). En paral·lel, el Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat organitza visites anuals a les estacions d'esquí per comprovar la bona execució i l'èxit de les restauracions previstes en projectes d'instal·lacions i de pistes, i proposa accions de millora, si escau. També s'està fent informació i divulgació sobre l'ús de la llavor autòctona, que permetrà un major èxit de les restauracions a llarg termini, i el seguiment del projecte Ecovars dels Pirineus francesos, que en preveu la producció en quantitat i qualitat suficients per vendre-la i distribuir-la als Pirineus.
Descripció	Es preveu continuar aquesta acció amb la realització anual de les visites d'inspecció a les estacions d'esquí per comprovar la bona execució i l'èxit de les restauracions previstes en projectes d'instal·lacions i de pistes, i proposar accions de millora, si escau. També es continuarà seguint el projecte Ecovars i estudiant una possible utilització/adaptació de l'eina SIG-WEB, que s'està realitzant en l'àmbit pirinenc en el marc d'aquest projecte, i que permetrà als projectistes de les estacions d'esquí de ser assessorats per a la restauració de les pistes i els talussos segons el tipus de terreny, l'orientació, etc. A través d'aquest programa seran assessorats sobre les espècies a sembrar, la composició de les hidrosembres i altres mesures de restauració a adoptar.
Agents implicats	Govern, comuns, estacions d'esquí.
Observacions	Es tracta de la mateixa acció 5.1 del període 2012-2015, i es reprograma per continuar minimitzant i corregint els impactes a les grans instal·lacions de lleure.
Calendari	2016-2020

OBJECTIU ESTRATÈGIC 6: UN TURISME DIVERSIFICAT QUE CONEGUI ELS PAISATGES I ELS SEUS VALORS I QUE ELS RESPECTI

El paisatge, com a recurs visual i escènic, és la base de la creixent demanda social d'activitats recreatives i turístiques, de manera que esdevé alhora un espectacle visual i un escenari d'activitats diversificades. Creix la terciarització del paisatge, és a dir, el seu consum turístic. Els cinc apartats que deriven d'aquest objectiu són:

- 6 a. Millorar i ampliar l'oferta turística lligada amb el paisatge.
- 6 b. Organitzar les activitats relacionades amb el turisme de lleure i aventura amb respecte vers el paisatge.
- 6 c. Mantenir l'atractiu del turisme comercial.
- 6 d. Potenciar el turisme cultural, en totes les modalitats possibles.
- 6 e. Identificar i tractar els punts amb impactes paisatgístics negatius més importants.

ACCIÓ 6.1. ESTABLIR UNA DIAGNOSI I UNES PROPOSTES D'ADEQUACIÓ DE LA XARXA DE REFUGIS PER FOMENTAR EL SENDERISME DE MUNTANYA

Objectius vinculats	6: Un turisme diversificat que conegui els paisatges i els seus valors i que els respecti.
Justificació	És necessari oferir a la població i al turisme una nova manera de conèixer i estimar els paisatges de l'alta muntanya. Per això es creu convenient elaborar un nou producte turístic sostenible relacionat amb la muntanya i el paisatge, per diversificar l'oferta turística del país oferint un producte fora de la temporada d'hivern que fomenti el coneixement i l'estima dels paisatges naturals. Actualment hi ha 26 refugis, tres dels quals són guardats (Sorteny, Comapedrosa i Juclar) i un està en curs d'adequació per poder-ho ser (Madriu). Es tracta de crear un producte turístic basat en el senderisme (principalment el GR País, que permet fer tota la volta a Andorra, però també potenciant els altres GR existents) i l'ús dels refugis guardats. Conjuntament amb el Ministeri de Cultura i els comuns, s'està estudiant la possibilitat de complementar els GR amb una oferta d'elements culturals immobles: elements de pedra seca.
Descripció	Aquesta acció consisteix a acabar les obres de condicionament del refugi de l'Illa com a refugi guardat a la Vall del Madriu-Perafita-Claror. En paral·lel s'estudiaran possibilitats de millores dels refugis lliures. Es continuarà mantenint els GR existents i estudiant possibilitats de nous itineraris. D'altra banda, es treballarà un Projecte de Llei de l'allotjament turístic i es modificarà la reglamentació per facilitar l'obertura de nous allotjaments rurals amb la creació d'un nou grup d'allotjament que es podria anomenar "borda de muntanya". Això permetrà, entre altres coses, aplicar el Pla de gestió de la Vall del Madriu-Perafita-Claror amb el desenvolupament de l'allotjament turístic en aquesta vall (disposició addicional única del Reglament d'aplicació de la Llei 8/2012 per a la classificació dels allotjaments rurals), i ajudarà també a potenciar el senderisme.
Agents implicats	El Govern (ministeris de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Turisme i Comerç; Cultura, Joventut i Esports), comuns, Andorra Turisme, Federació Andorrana de Muntanya.
Observacions	Es tracta de la mateixa acció 6.1 del període 2012-2015, i es reprograma per continuar fomentant el senderisme de muntanya.
Calendari	2016: finalització de la construcció del refugi guardat de l'Illa, estudi de millores als refugis lliures del país. 2016-2018 resta d'activitats.

ACCIÓ 6.2. ESTABLIR UN SEGELL DE QUALITAT PAISAGÍSTICA

Objectius vinculats	6: Un turisme diversificat que conegui els paisatges i els seus valors i que els respecti.
Justificació	Per conscienciar de la manera més àmplia possible el conjunt de la població sobre la importància del paisatge, tant la població resident com els visitants, la creació d'un segell de qualitat paisatgística és molt interessant.
Descripció	Els segells de qualitat es creen per recompensar els agents que respecten certes normes que es volen potenciar i d'aquesta manera indicar-ho al consumidor. Avui en dia hi ha una gran diversitat de certificacions tant per a instal·lacions turístiques com per a destinacions. Segons un estudi sobre els segells existents que puguin ser interessants per a Andorra, destaca el Biosphere Responsible Tourism, que es pot aplicar tant a destinacions com a instal·lacions turístiques. La certificació Biosphere està promoguda per l'Institut de Turisme Responsable (ITR), organisme independent sorgit després de la celebració de la Conferència mundial de turisme sostenible l'any 1995. L'ITR està vinculat a la Unesco i a l'OMT, i és membre del Consell Mundial de Turisme Sostenible. Per accedir a aquesta certificació cal definir una política del paisatge i establir criteris d'integració paisatgística d'edificis i infraestructures per minimitzar l'impacte sobre l'entorn natural. També cal considerar criteris d'integració paisatgística en la selecció d'elements de senyalització i mobiliari d'àrees naturals o naturalitzades. Amb aquesta certificació Andorra podria ser el primer país Biosphere a escala mundial.
Agents implicats	Departaments de Turisme, Urbanisme, Medi Ambient i Sostenibilitat, del Govern, comuns, Andorra Turisme.
Observacions	Es tracta de la mateixa acció 6.2 del període 2012-2015, que no es va finalitzar i es torna a programar per a aquest període. Es pot preveure la possibilitat d'ampliar l'aplicació del segell a diversos sectors professionals del turisme del país.
Calendari	2017-2018

ACCIÓ 6.3. CONTINUAR UTILITZANT EL PAISATGE PER A LA PROMOCIÓ TURÍSTICA DEL PAÍS

Objectius vinculats	6: Un turisme diversificat que conegui els paisatges i els seus valors, i que els respecti.
Justificació	El paisatge ja forma part actualment del reclam turístic d'Andorra. Es tracta d'organitzar-lo de manera que arribi a ser un producte ampliat i perfectament elaborat. L'exploració dels paisatges andorrans permet desenvolupar el turisme en les temporades més fluïxes, com ara la primavera i la tardor. Les accions fetes són les següents: - Itineraris ecoturístics amb els comuns i xarxa de miradors d'interès ecoturístic. - Publicació de la guia <i>Camins d'Andorra</i> i potenciació d'altres itineraris transfronterers, com ara <i>Fem de la frontera un camí cap a la formació</i> i <i>El camí</i>. - Promoció dels circuits paisatgístics per carretera i promoció de l'allotjament rural (web visitandorra.com). - Seguiment dels itineraris introduïts en el canal Wikiloc. - Pictograma de pesca (obtingut per 16 allotjaments turístics del país). - Estudi del potencial turístic de la Vall del Madriu-Perafita-Claror, amb la fundació OMT-THEMIS i la col·laboració d'Andorra Turisme i el Departament de Turisme del Govern d'Andorra. - Pictograma de senderisme a la guia de muntanya que es reparteix a tot el país, a través de la web visitandorra.com i a través de la guia d'allotjaments (obtingut per 14 establiments turístics).
Descripció	Es donarà continuïtat a aquestes accions amb d'altres, com ara: - Actualització de la <i>Guia de camins</i>, amb nous itineraris (format paper, digital i app de turisme de muntanya). - Creació de noves rutes de pesca dins l'app de turisme actiu. - Organització del 9è Congrés mundial de turisme de neu i muntanya sobre el potencial de les destinacions de muntanya per crear valor afegit mitjançant el turisme d'esport i d'aventura. - Seguir promocionant el Camí del Retrobament, un itinerari que va des d'Auzat fins a la Seu d'Urgell passant per les set parròquies. - Estadets de recerca científica sobre l'entorn natural d'Andorra. - Estudi de potenciació turística de la Vall del Madriu-Perafita-Claror i inici de les accions proposades. - Creació de 20 rutes per tot Andorra en el portal www.rutespirineus.com, amb l'objectiu de promocionar les rutes de senderisme per Andorra. - Modificació de la normativa d'allotjaments rurals per incloure la possible figura de les "bordes de muntanya".
Agents implicats	Departaments del Govern (ministeris de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Turisme i Comerç; Cultura, Joventut i Esports; Ordenament Territorial, etc.), comuns, Andorra Turisme.
Observacions	Es tracta de la mateixa acció 6.3 del període 2012-2015, que es torna a programar per a aquest període, per continuar utilitzant el paisatge per a la promoció turística del país.
Calendari	2016-2020.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 7: UNA POBLACIÓ QUE CONEIX I ESTIMA TOTS ELS PAISATGES D'ANDORRA

L'Estratègia no pot prosperar sense un coneixement i una sensibilitat envers el paisatge superiors als que hi ha actualment, tant per part de la societat andorrana, com de tots els poders públics. Els cinc apartats que desenvolupen aquest objectiu són els següents:

- 7 a. Uns poders públics que s'impliquin en l'execució de les accions de l'Estratègia nacional del paisatge.
- 7 b. Una societat civil informada i sensibilitzada sobre el paisatge i la seva evolució, com a resultat de diverses formes de vida.
- 7 c. Una societat civil compromesa amb la conservació i la valoració del paisatge, implicada en l'execució de les accions que li corresponen.
- 7 d. Uns programes educatius que difonguin el coneixement i l'estima dels paisatges andorrans i la seva evolució com a resultat de diverses formes de vida.
- 7 e. Unes activitats artístiques que fomentin la sensibilització social envers el paisatge.

ACCIÓ 7.1. PROMOURE L'ADHESIÓ DELS AGENTS IMPLICATS A L'ESTRATÈGIA NACIONAL DEL PAISATGE

Objectius vinculats	7: Una població que coneix i estima tots els paisatges d'Andorra.
Justificació	L'Estratègia nacional del paisatge d'Andorra, que va ser aprovada pel Govern l'abril del 2011, consta d'un marc general i conceptual i d'un conjunt d'objectius i d'accions per tirar endavant una política del paisatge. Els objectius i les accions van ser establerts mitjançant un procés participatiu d'envergadura (el Fòrum de l'Estratègia nacional del paisatge, el desembre del 2010) en què van participar representants de gairebé totes les entitats socials i econòmiques del país i de les administracions locals i nacional. Per poder desenvolupar el conjunt de les accions definides en l'ENPA, és necessari que els comuns també s'hi adhereixin, ja que part de les accions que hi estan definides són de competència compartida entre el Govern i els comuns, o directament competència dels comuns. Els altres agents implicats són nombrosos, com es pot observar en les fitxes descriptives del conjunt d'accions definides, i cal un compromís de tots per assolir aquestes accions.
Descripció	Durant el període 2012-2015 el Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat va proposar la signatura del Pacte pel desenvolupament de l'Estratègia nacional del paisatge. Els signataris d'aquest pacte es comprometen a treballar pel desenvolupament correcte de l'Estratègia nacional del paisatge, per assolir-ne els objectius en l'horitzó 2020; a potenciar, si escau, la participació pública en totes les accions de l'Estratègia nacional del paisatge, i a fomentar o desenvolupar accions de sensibilització i informació a la població del conjunt dels temes que afecten el paisatge. Aquest pacte va ser signat per FEDA el 2014 i per Ensisa el 2015. Des del Govern, s'ha proposat signar-lo als comuns, a totes les estacions d'esquí i a l'Associació de Pagesos i Ramaders.
Agents implicats	Comuns, Govern, FEDA i mútues elèctriques, estacions d'esquí, Associació de Pagesos i Ramaders, etc.
Observacions	Aquesta acció és un refós de les accions 7.2 i 7.3 del període 2012-2015, que es reprogramen per seguir treballant en l'adhesió dels agents implicats.
Calendari	2016-2020

ACCIÓ 7.2. ESTABLIR UN PROGRAMA DE COMUNICACIÓ PER FOMENTAR LA SENSIBILITZACIÓ DELS ADULTS SOBRE LA RIQUESA I LA IMPORTÀNCIA DEL PAISATGE

Objectius vinculats	7. Una població que coneix i estima tots els paisatges d'Andorra.
Justificació	Perquè s'assoleixi una conscienciació vers el paisatge per part de la societat, és necessari impulsar campanyes de comunicació i sensibilització. D'aquesta manera es reforça la protecció dels valors paisatgístics i s'estimula la societat a conèixer el "paisatge andorrà" com a suma de paisatges portadors de valors i qualitats diverses.
Descripció	Per fomentar la sensibilització de la societat envers la riquesa i la importància del paisatge, es preveu: - Fer concursos i exposicions de fotos, pintura, poesia, música, contes, etc. - Potenciar les festes, els costums, els usos tradicionals, etc., que vehiculen els valors immaterials i les expressions culturals del paisatge. - Promoure activitats de sensibilització i creació de materials audiovisuals informatius i emotius sobre els canvis del paisatge i les formes de vida a Andorra, al llarg del darrer segle. - Potenciar el Centre de Natura de la Cortinada com a equipament de divulgació sobre el paisatge d'Andorra.
Agents implicats	Govern d'Andorra (departaments de Patrimoni Cultural, de Medi Ambient i Sostenibilitat i d'Agricultura), comuns, entitats com el Centre Andorra Sostenible i el Centre de Natura de la Cortinada i ONG.
Observacions	Aquesta acció correspon a l'acció 2.3 del llibre de les 50 accions, publicat el 2012.
Calendari	2016-2020.

ACCIÓ 7.3. FORMAR ELS TÈCNICS I PROFESSIONALS QUE INTERVENEN EN LA GESTIÓ, LA MODIFICACIÓ, LA RESTAURACIÓ I LA PLANIFICACIÓ DEL PAISATGE

Objectius vinculats	7: Una població que coneix i estima tots els paisatges d'Andorra.
Justificació	L'actual desenvolupament territorial crea la necessitat de formar professionals amb els coneixements, les habilitats i les aptituds per planificar, dissenyar i conservar els valors naturals i culturals del paisatge, que permetin un desenvolupament harmònic i coherent del territori.
Descripció	El Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat ja ha organitzat diversos seminaris i un postgrau sobre paisatge i territori. Aquesta acció es pot desenvolupar a través de jornades tècniques, o seminaris, per aportar coneixements suplementaris als tècnics. També es pot treballar en una col·laboració amb escoles o màsters de paisatge i la Universitat d'Andorra per dissenyar i proposar una formació universitària sobre paisatge.
Agents implicats	El Govern (Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat, Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior), la Universitat d'Andorra, els col·legis d'enginyers i d'arquitectes, arquitectes paisatgistes, enginyeries ambientals.
Observacions	Aquesta acció correspon a l'acció 7.4 del període 2012-2015, que es programa de nou a fi de continuar amb la formació dels tècnics i professionals que intervenen en la gestió, la modificació, la restauració i la planificació del paisatge.
Calendari	Un seminari o jornades el 2016, el 2018 i el 2020. 2016-2017: anàlisi de viabilitat i muntatge de la formació universitària si es viable.

ACCIÓ 7.4. MILLORAR ELS PROGRAMES EDUCATIUS ESCOLARS PER FOMENTAR EL CONEIXEMENT I L'ESTIMA DEL PAISATGE D'ANDORRA BASATS EN EL CONTACTE DIRECTE AMB EL PAISATGE I LES VIVÈNCIES

Objectius vinculats	7: Una població que coneix i estima tots els paisatges d'Andorra.
Justificació	Per conservar uns paisatges diversificats i de qualitat, és necessari que es promoguin mitjançant l'escola, integrant eines i programes educatius que fomentin el coneixement i l'estima del paisatge basats en la interacció directa entre els escolars i el paisatge.
Descripció	Per fomentar el coneixement i l'estima del paisatge d'Andorra, es poden completar els programes educatius integrant en els continguts curriculars eines i programes educatius sobre el paisatge. Aquests programes també han de preveure sortides fora de l'aula per impulsar la descoberta i la vivència, i l'estudi del medi i dels paisatges. En paral·lel, el Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat, mitjançant el Centre Andorra Sostenible, ha desenvolupat una exposició i un taller sobre paisatge que s'ofereixen als escolars. Es preveu continuar desenvolupant les accions del Centre Andorra Sostenible sobre el paisatge: sortides familiars, concurs de fotos, etc.
Agents implicats	Govern (Ministeri d'Educació, amb la col·laboració del Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat), Centre Andorra Sostenible.
Observacions	Aquesta acció correspon a l'acció 7.5 del període 2012-2015, que es programa de nou a fi de continuar millorant els programes educatius escolars per fomentar el coneixement i l'estima del paisatge.
Calendari	2016-2020

ACCIÓ 7.5. FER UN SEGUIMENT DE LA VALORACIÓ, PER PART DE LA POBLACIÓ DEL PAÍS I DEL TURISME, DEL PAISATGE I DEL SEU ATRACTIU

Objectius vinculats	7: Una població que coneix i estima tots els paisatges d'Andorra.
Justificació	El coneixement de la percepció de la població i dels visitants permet veure els efectes del tractament que s'ha estat donant al paisatge fins al moment de l'enquesta. La realització periòdica d'enquestes també permet veure l'efecte de les accions dutes a terme pel paisatge i si són positives des del punt de vista de la població. És necessari conèixer l'opinió dels visitants, perquè el paisatge forma part de l'atractiu turístic del nostre país. I el turisme és un sector clau de la nostra economia, per tant cal saber-ne l'opinió perquè segueixin venint a Andorra.
Descripció	Aquesta acció consisteix a elaborar enquestes a la població i als turistes i visitants per saber quina valoració fan del paisatge i del seu atractiu, i veure com evoluciona en el temps la seva percepció. El 2015 des del DMAS s'ha efectuat una enquesta a la població i als visitants sobre la percepció del paisatge transfronterer. Es preveu efectuar una actuació similar de percepció del paisatge el 2019, amb l'objectiu d'obtenir conclusions per elaborar la nova política del paisatge post 2020.
Agents implicats	Govern (departaments de Medi Ambient i Sostenibilitat, i de Turisme), Centre de Recerca i Estudis Sociològics de l'Institut d'Estudis Andorrans, Andorra Turisme.
Observacions	Aquesta acció correspon a l'acció 4.2 del llibre de les 50 accions publicat el 2012.
Calendari	2019

ACCIONS TRANSVERSALS

- Objectiu estratègic 1: Uns paisatges naturals d'alta muntanya de qualitat i ben conservats.
- Objectiu estratègic 2: Uns paisatges rurals revalorats o potenciats.
- Objectiu estratègic 3: Uns paisatges urbans de qualitat, ben delimitats, acollidors per al turisme i alhora agradables per viure-hi.
- Objectiu estratègic 4: Unes carreteres més respectuoses pel que fa a la morfologia i més integrades en el paisatge.
- Objectiu estratègic 5: Unes instal·lacions turístiques i de lleure de qualitat i respectuoses amb els paisatges que les envolten.
- Objectiu estratègic 6: Un turisme diversificat que conegui els paisatges i els seus valors, i que els respecti.
- Objectiu estratègic 7: Una població que coneix i estima tots els paisatges d'Andorra.

ACCIÓ AT 1. PROMOURE LA MILLORA PAISATGÍSTICA A TOT EL PAÍS PRIORITZANT LES CARRETERES I LES ZONES MÉS FREQUËNTADES, TANT NATURALS COM URBANES

Objectius vinculats	1. Uns paisatges naturals d'alta muntanya de qualitat i ben conservats. 2. Uns paisatges rurals revalorats o potenciats. 3. Uns paisatges urbans de qualitat, ben delimitats, acollidors per al turisme i alhora agradables per viure-hi. 4. Unes carreteres més respectuoses pel que fa a la morfologia i més integrades en el paisatge. 5. Unes instal·lacions turístiques i de lleure de qualitat i respectuoses amb els paisatges que les envolten. 6. Un turisme diversificat que conegui els paisatges i els seus valors i que els respecti. 7. Una població que coneix i estima tots els paisatges d'Andorra.
Justificació	És necessari cuidar la imatge del país tant envers els nostres visitants com envers la població que hi vivim per millorar la qualitat de vida. Per això cal tractar amb cura les zones visibles des de les carreteres i les més freqüentades mitjançant operacions senzilles de millora, com ara retirada de materials, residus, publicitats, apantallaments, embelliments de façanes, etc.
Descripció	Les accions principals que es poden desenvolupar en el marc d'aquesta acció són les següents: 1. Inventariar regularment punts negres d'impacte ambiental i paisatgístic, definint uns criteris d'impacte visual i paisatgístic i entrant-los en una base de dades. Per això es pot comptar amb els tècnics del Govern i dels comuns, banders, ONG com ara Fem Net, els ciutadans amb l'aplicació web de les Fotodenúncies, etc. 2. Realitzar les accions necessàries des dels departaments o serveis més adients (poden ser accions com ara retirades de residus, millores d'acabats d'alguns punts de les carreteres o marges de rius, millores d'espais públics o de zones publicitàries, foment de l'embelliment de façanes, millora exterior de zones industrials, etc.). 3. Promoure accions anuals del tipus Fem Net (<i>Clean up day</i>) per part de la ciutadania i el món associatiu. Es tracta de treballar contínuament en els impactes visuals i sobre el paisatge més evidents.
Agents implicats	Govern (Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat), comuns, ONG, ciutadans, arquitectes paisatgistes.
Observacions	Es tracta de la mateixa acció AT.1 del període 2012-2015, que es reprograma per continuar cuidant la imatge del país.
Calendari	2016-2020

ACCIÓ AT 2. ESTABLIR UNA NORMATIVA ACÚSTICA

Objectius vinculats	1: Uns paisatges naturals d'alta muntanya de qualitat i ben conservats. 2: Uns paisatges rurals revalorats o potenciats. 3: Uns paisatges urbans de qualitat, ben delimitats, aollidors per al turisme i alhora agradables per viure-hi. 4: Unes carreteres més respectuoses pel que fa a la morfologia, i més integrades en el paisatge. 5: Unes instal·lacions turístiques i de lleure de qualitat i respectuoses amb els paisatges que les envolten.
Justificació	Aquesta activitat va sorgir de la constatació que actualment es donen nivells sonors alts, fins i tot en les grans instal·lacions turístiques i de lleure, que contrasten molt amb l'entorn natural i impedeixen el gaudi de la natura i la tranquil·litat. La normativa actual en matèria de sorolls és antiga (Reglament de control de la contaminació acústica, del 3 de maig de 1996), i caldria actualitzar-la per posar-la al dia seguint els nous coneixements en la matèria. El Departament de Medi Ambient ja estableix cadastres sonors de forma periòdica i el darrer data del 2010. Però cal dotar-los d'un marc normatiu perquè siguin efectius.
Descripció	L'acció consisteix a modificar la normativa acústica existent seguint els estàndards europeus.
Agents implicats	Govern (Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat), comuns.
Observacions	Acció que correspon a la 1.6 del llibre de les 50 accions, publicat el 2012.
Calendari	Redacció i aprovació durant el 2017.

ACCIÓ AT 3. REDACTAR I TRAMITAR LA LLEI D'AVUACIÓ AMBIENTAL DE PLANS I PROGRAMES

Objectius vinculats	1: Uns paisatges naturals d'alta muntanya de qualitat i ben conservats. 2: Uns paisatges rurals revalorats o potenciats. 3: Uns paisatges urbans de qualitat, ben delimitats, acollidors per al turisme i alhora agradables per viure-hi. 4: Unes carreteres més respectuoses pel que fa a la morfologia i més integrades en el paisatge. 5: Unes instal·lacions turístiques i de lleure de qualitat i respectuoses amb els paisatges que les envolten. 6: Un turisme diversificat que conegui els paisatges i els seus valors i que els respecti. 7: Una població que coneix i estima tots els paisatges d'Andorra.
Justificació	Els diferents convenis ratificats pel Govern en matèria ambiental i paisatgística requereixen l'elaboració d'una legislació d'avaluació ambiental de plans i programes i de projectes (Conveni relatiu a les zones humides d'importància internacional, particularment com a hàbitat d'aus aquàtiques, fet a Ramsar el 2 de febrer de 1971; Conveni europeu del paisatge, fet a Florència el 20 d'octubre del 2000; Conveni sobre la diversitat biològica, fet a Rio de Janeiro el 5 de juny del 1992). El Reglament relatiu a treballs o activitats que modifiquin l'estat actual del terreny, del 25 de juliol del 2001, regula l'avaluació d'impacte ambiental de projectes, però l'avaluació ambiental dels plans i programes no està regulada de forma precisa. Tan sols la Llei general d'ordenació del territori i el Reglament urbanístic estableixen la necessitat d'estudiar els factors ambientals i del paisatge en la planificació urbanística, però sense determinar precisament el contingut dels estudis. L'aprovació d'aquesta Llei permetria dotar el país de les eines necessàries per garantir que els plans es realitzin tenint en compte els factors ambientals i paisatgístics.
Descripció	Aquesta acció consisteix a redactar el projecte de llei i posteriorment a aprovar-lo per part del Govern i entrar-lo a tràmit parlamentari perquè se sotmeti a debat i esmena, i seguidament se sotmeti a votació en sessió plenària del Consell General.
Agents implicats	El Govern (Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat).
Observacions	Acció que correspon a la AT.5 del període 2012-2015, que no va es finalitzar i es reprograma per a aquest període, però s'enfoca vers l'avaluació ambiental de plans i programes.
Calendari	Redacció: 2018; aprovació: 2019.

ACCIÓ AT 4. ESTABLIR UN PLA QUE ORDENI LA SENYALÍSTICA I LA PUBLICITAT A TOT EL PAÍS

Objectius vinculats	1: Uns paisatges naturals d'alta muntanya de qualitat i ben conservats. 2: Uns paisatges rurals revalorats o potenciats. 3: Uns paisatges urbans de qualitat, ben delimitats, acollidors per al turisme i alhora agradables per viure-hi. 4: Unes carreteres més respectuoses pel que fa a la morfologia i més integrades en el paisatge. 5: Unes instal·lacions turístiques i de lleure de qualitat i respectuoses amb els paisatges que les envolten.
Justificació	La diversitat de senyalització i publicitat, i la concentració que hi ha en algunes zones del país, sobretot urbanes, fa que a vegades quedi pertorbada la visibilitat del paisatge, i dona una sensació de desordre. En aquest sentit el Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat va efectuar durant el període 2013-2015 un inventari d'aquests rètols publicitaris i de les normatives nacionals i comunals aplicables. En paral·lel, els comuns han treballat conjuntament per homogeneïtzar la senyalització, com ara la dels camins.
Descripció	El Ministeri de Turisme i Comerç vol reprendre el projecte per engegar un pla per a la normalització i l'ordenació de la publicitat. La voluntat és que aquest pla es treballi des del Departament de Comerç i conjuntament amb el Ministeri d'Agricultura, Medi Ambient i Sostenibilitat, i la Taula de Mobilitat, en què estan representats tots els comuns. Aquest grup de treball hauria d'elaborar una proposta de reglament que reguli la publicitat comercial a l'entorn de les vies de comunicació (carreteres i rotondes), no pel que fa al seu contingut, sinó a la seva forma i autorització.
Agents implicats	Govern (departaments de Comerç, Medi Ambient i Sostenibilitat, Ordenament territorial, etc.), comuns, Andorra Turisme, Cambra de Comerç, arquitectes paisatgistes, enginyers.
Observacions	Acció que correspon a la 9.5 del llibre de les 50 accions, publicat el 2012.
Calendari	2016-2018

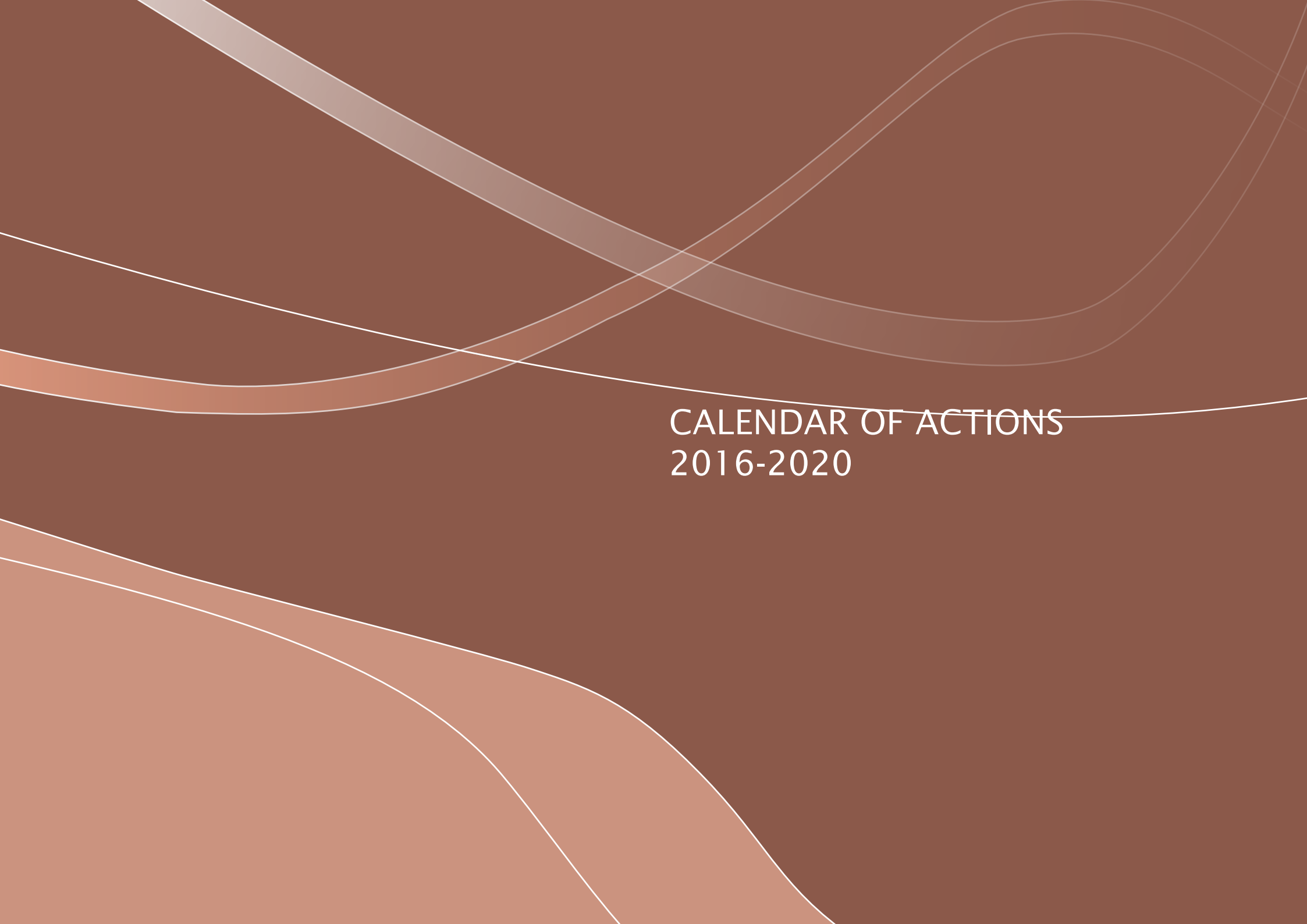
CALENDARI D'ACCIONS 2016-2020

Toni Butron

Accions		2016	2017	2018	2019	2020
Objectiu 1: Uns paisatges naturals d'alta muntanya de qualitat i ben conservats						
1.1	Redactar i tramitar la Llei de conservació del medi natural i de la biodiversitat	Redacció	Aprovació			
1.2	Establir un pla de gestió de les molles					
Objectiu 2: Uns paisatges rurals revalorats o potenciat						
2.1	Potenciar el sector agrari com a peça imprescindible de diversificació econòmica del país					
2.2	Promoure el coneixement, i la conservació integrada del patrimoni cultural immoble					
Objectiu 3: Uns paisatges urbans de qualitat, ben delimitats, acollidors pel turisme i alhora agradables per viure-hi						
3.1	Introduir el paisatge en la planificació urbanística i en la planificació sectorial nacional					
3.2	Establir un pla de millora i integració paisatgística de les zones industrials existents i futures					
3.3	Establir una normativa pel control de la contaminació lumínica					
Objectius 2 i 3:						
2.3.1	Mantenir i restaurar els boscos de ribera, creant on sigui possible una xarxa de vies verdes aprofitant els marges dels rius					
Objectiu 4: Unes carreteres més respectuoses pel que fa a la morfologia i més integrades en el paisatge						
4.1	Establir les eines necessàries per garantir la integració paisatgística de les carreteres					
Objectiu 5: Unes instal·lacions turístiques i de lleure de qualitat i respectuoses amb els paisatges que les envolten						
5.1	Minimitzar els impactes paisatgístics de les grans instal·lacions turístiques i de lleure.					

Accions		2016	2017	2018	2019	2020
Objectiu 6: Un turisme diversificat que conegui els paisatges i els seus valors i que els respecti						
6.1	Establir una diagnosi i unes propostes d'adequació de la xarxa de refugis per fomentar el senderisme de muntanya.					
6.2	Establir un segell de qualitat paisatgística					
6.3	Continuar utilitzant el paisatge per a la promoció turística del país.					
Objectiu 7: Una població que coneix i estima tots els paisatges d'Andorra						
7.1	Promoure l'adhesió dels agents implicats a l'Estratègia nacional del paisatge					
7.2	Establir un programa de comunicació per fomentar la sensibilització dels adults sobre la riquesa i la importància del paisatge					
7.3	Formar els tècnics i professionals que intervenen en la gestió, la modificació, la restauració, la planificació del paisatge	Jornada tècnica		Jornada tècnica		Jornada tècnica
7.4	Millorar els programes educatius escolars per fomentar el coneixement i l'estima del paisatge d'Andorra basats en el contacte directe amb el paisatge i les vivències					
7.5	Fer un seguiment de la valoració per part de la població del país i del turista, del paisatge i del seu atractiu					
Accions transversals						
AT 1	Promoure la millora paisatgística a tot el país prioritzant les carreteres i les zones més freqüentades, tant naturals com urbanes					
AT 2	Establir una normativa acústica					
AT 3	Redactar i tramitar la Llei d'avaluació ambiental de plans i programes			Redacció	Aprovació	
AT 4	Establir un pla que ordeni la senyalística i la publicitat a tot el país					

CALENDAR OF ACTIONS 2016-2020

Actions		2016	2017	2018	2019	2020
Objective 1: High quality, well preserved natural alpine landscapes						
1.1	Drafting and transacting of the Conservation of the Environment and Biodiversity Law	Writing	Approbation			
1.2	Establishment of a wetlands management plan					
Objective 2: Upgraded and enhanced rural landscapes						
2.1	Empowerment of the agricultural sector as an essential piece of the economic diversification of the country					
2.2	Promotion of better knowledge and integrated conservation of the cultural heritage					
Objective 3: High quality, well delimited urban landscapes, both welcoming for tourism and comfortable for living						
3.1	Incorporation of landscape factors in national regional and urban planning					
3.2	Establishment of an improvement and integration plan for current and future industrial areas					
3.3	Establishment of light pollution regulations					
Objectives 2 and 3:						
2.3.1	Maintenance and restoration of riverside woods and creation a network of green corridors along the rivers banks where possible					
Objective 4: More respectful roads in terms of morphology and landscape integration						
4.1	Establishment of the required tools to guarantee landscape integration of the road network					
Objective 5: High quality tourism and leisure facilities that are respectful to the landscape around them						
5.1	Minimize tourism and leisure areas scene impact on landscape					

Actions		2016	2017	2018	2019	2020
Objective 6: A diversified tourism sector, with high understanding and respect for landscape values						
6.1	Carry out a study diagnosing the necessary measures to implement on the mountain shelter network in order to promote trekking activities					
6.2	Creation of a landscape quality label					
6.3	Continuous support of landscape for touristic promotion of the country					
Objective 7: A population with a high knowledge and love for all Andorran landscapes						
7.1	Encouragement social agents to get involved in National Landscape Strategy					
7.2	Drawing up of a communication program to enhance the general public awareness on landscape values					
7.3	Technical training for professionals and technical agents taking part in the management, modification, restoration and planning of the landscape	Technical day		Technical day		Technical day
7.4	School programmes improvement in terms of better knowledge and appreciation for the Andorran landscape, based on in-place outdoor activities and experiences					
7.5	Monitoring the local population and tourists perceptions on the landscape					
Cross-cutting actions						
AT 1	Promotion of landscape upgrading all around the country with special focus on the most frequented roads and both natural and urban areas					
AT 2	Draw up of acoustic and noise regulations					
AT 3	Drafting and transacting of the Law on Plans and Programmes Environmental Assessment		Writing	Approbation		
AT 4	Establishment of regulating plan on official signage and outdoor advertising					

CALENDRIER DES ACTIONS 2016-2020

Actions		2016	2017	2018	2019	2020
Objectif 1: Des paysages naturels de haute montagne de qualité et bien conservés						
1.1	Rédiger et élever au parlement la Loi de conservation de l'environnement et de la biodiversité	Rédaction	Approbation			
1.2	Établir un plan de gestion pour les zones humides de montagne					
Objectif 2: Des paysages ruraux revalorisés ou renforcés						
2.1	Renforcer le secteur agricole comme un élément clé de la diversification économique du pays					
2.2	Promouvoir la connaissance et la conservation intégrée du patrimoine culturel bâti					
Objectif 3: Des paysages urbains de qualité bien délimités, accueillants pour le tourisme et agréables à vivre						
3.1	Introduire le paysage dans la planification urbaine et dans la planification sectorielle nationale					
3.2	Établir un plan pour l'amélioration et l'intégration paysagère des zones industrielles existantes et futures					
3.3	Établir une réglementation pour contrôler la pollution lumineuse					
Objectifs 2 et 3:						
2.3.1	Maintenir et restaurer les berges des cours d'eau, en créant, si possible, un réseau de voies vertes sur les berges					
Objectif 4: Des routes plus respectueuses de la géomorphologie et plus intégrées dans le paysage						
4.1	Établir les outils nécessaires pour assurer l'intégration paysagère des routes					
Objectif 5: Des installations touristiques et de loisirs de qualité et respectueuses avec le paysage des alentours						
5.1	Minimiser les impacts sur le paysage des grandes installations touristiques et de loisirs					

Actions		2016	2017	2018	2019	2020
Objectif 6: Un tourisme diversifié connaisseur et respectueux des paysages et de leurs valeurs						
6.1	Établir un diagnostic et des propositions d'aménagement du réseau de refuges de montagne pour promouvoir la randonnée en montagne.					
6.2	Créer un label de qualité paysagère					
6.3	Continuer à utiliser le paysage pour promouvoir le tourisme dans le pays					
Objectif 7: Une population qui connaît et apprécie tous les paysages de l'Andorre						
7.1	Promouvoir l'adhésion des acteurs concernés à la Stratégie Nationale du Paysage					
7.2	Établir un programme de communication pour sensibiliser les adultes sur la richesse et l'importance du paysage					
7.3	Former les techniciens et les professionnels impliqués dans la gestion, la modification, la restauration et la planification du paysage	Journée technique		Journée technique		Journée technique
7.4	Améliorer les programmes scolaires pour promouvoir la connaissance et l'appréciation du paysage de l'Andorre, basés sur le contact direct avec le paysage et l'expérience vécue					
7.5	Évaluer la valeur du paysage et de son attractif attribuée par la population et le tourisme					
Actions transversales						
AT 1	Promouvoir l'amélioration paysagère dans tout le pays en donnant la priorité aux routes et aux zones les plus fréquentées aussi bien naturelles qu'urbaines					
AT 2	Établir une réglementation acoustique					
AT 3	Rédiger et élever au parlement la Loi d'évaluation environnementale des plans et programmes		Rédaction	Approbation		
AT 4	Établir un plan pour ordonner les signalisations et les panneaux publicitaires dans tout le pays					

Govern d'Andorra

